

Drogi rodzicu!

Masz duży wpływ na osiągnięcie przez swoje dziecko sukcesów w przedszkolu, a później w szkole. Ważne jest to, abyś był tego świadomy i wykorzystywał nieustanny rozwój dziecka oraz jego podatność na uczenie się. Dzieci uczą się przez każde doświadczenie szczególnie poprzez czynności, które sprawiają mu przyjemność tj. zabawę, słuchanie opowiadań. Należy to każdego dnia doceniać i wykorzystywać. Warto, aby kontynuować w domu pracę podjętą w przedszkolu poprzez utrwalanie, przypominanie.

Jeśli nie masz pomysłu jak ćwiczyć z dzieckiem, lub masz wątpliwości, co ćwiczyć przekazuję na Twoje ręce kilka ćwiczeń, które będą bardzo pomocne, a mogą zostać wykonane w warunkach domowych.

Nieoceniona wartość zabawy:

- Właściwie organizowana zapewnia dziecku harmonijny rozwój umysłowy, emocjonalno-społeczny i ruchowy.
- Wprowadza dziecko w dobry nastrój, wpływa korzystnie na jego równowagę psychiczną.
- Rozwija inicjatywę i samodzielność, dodaje dziecku wiary we własne siły.
- Przygotowuje dziecko do nauki w szkole.
- Pomaga rozwijać dziecięce zainteresowania.
- Wspiera wyrównywanie braków rozwojowych.
- Pomaga rozwiązywać problemy wychowawcze

Aby dbać o prawidłowy rozwój myślenia u dziecka, warto:

- Dostarczać mu ciekawych przeżyć i doświadczeń poprzez spacerowanie, organizowanie zabaw, czytanie książek
- Często rozmawiać o przeczytanej książce, obejrzanej bajce, zaobserwowanym wydarzeniu, odpowiadać na pytania dziecka, wyjaśniać nieznane słowa.
- Uczyć dziecko planowania zabaw, prostych prac domowych, przewidywania i oceniania rezultatów swoich działań.
- Zachęcać do uzasadniania swojego stanowiska, np. Dlaczego uważasz, że trzeba pomagać osobom starszym?
- Uczyć formułowania logicznych wniosków np., Dlaczego Twoja budowla się przewróciła?

- Zachęcać dziecko do samodzielnego rozwiązywania problemów - nie wyręczać dziecka w trakcie zabawy, nie podsuwać mu gotowych rozwiązań.

Cz. 1 Zabawy wspierające rozwój poznawczy dziecka

Czyli przykłady zabaw rozwijających procesy myślowe, wyobraźnię, pamięć, koncentrację uwagi, mowę oraz wiedzę dziecka o otaczającym świecie.

- **Wymienianie cech przedmiotów**, np., Jaki jest...? (cukier, pies, banan, orzech itp.) Co jest...? (kwaśne, gorzkie itp.)
- **Klasyfikowanie przedmiotów lub obrazków** np. klocków wg kształtu, koloru, wielkości. Obrazków wg treści, kategorii np. zwierzęta domowe/leśne/w zoo, owoce/warzywa, pojazdy/meble. Przedmioty wg przeznaczenia np. służących do pracy/zabawy/ubrania/grania/jedzenia. Te z kolei np. na ubrania letnie/zimowe jedzenie zdrowe/niezdrowe.
- **Zabawa w prawdę i nieprawdę (popularna zabawa prawda - fałsz)** przykłady wymyśla zarówno dorosły jak i dziecko. Trawa jest czerwona - nieprawda, słonie są różowe - nieprawda, Wiosną przylatują bociany - prawda. Jeśli pojawią się wątpliwości dorosły spróbuje je wyjaśnić.
- **Zabawa w szukanie przeciwieństw** np. brudny - czysty, miękki (jak?) - twardy (jak?)
- **Zabawa w dokańczanie zdań** np., Gdy chcę malować, to muszę przygotować..., Gdy zniszczę koledze zabawkę, to muszę...
- **Zabawa w porównywanie par przedmiotów** - np., Czym różnią się (cukier i sól, jabłko i marchewka, but i banan). W czym są podobne (wiśnia i gruszka, spodnie i spódnica, krzesło i fotel, blok i wieżowiec)
- **Kolekcjonowanie obrazków wg cech jakościowych** - zachęcanie dziecka do zakładania albumów, w których będzie gromadziło interesujące je etykiety, obrazki itp. Powiązane ze sobą tematycznie.
- **Zabawa w definiowanie słów i pojęć**

Rzeczowniki Co to jest...(dom, książka, przyjaciel, pies itp.)?

Czasowniki Co znaczy... (myć, spać, pracować itp.)?

Przymiotniki Co znaczy... (gorący, duży, pachnący itp.)?

Zabawa z historyjkami obrazkowymi:

Układanie wg następstw czasowych obrazków tworzących historyjkę.

Opowiadanie historyjki.

Opowiadanie historyjki po zabraniu jednego obrazka, np. środkowego lub ostatniego.

- **Rozwiązywanie zagadek** np. Lubią mnie dzieci, szuka mnie wiewiórka, smaczny jestem w środku...
- **Układanie zagadek** dorosły/dziecko **Częściej dziecko** wyobraża sobie cechy przedmiotu, o którym chce ułożyć zagadkę i opisuje go. Co to jest? Ma trąbę i mieszka w zoo?
- **Zabawa w zgadnij, o czym myślę** - dorosły na zmianę z dzieckiem odgaduje nazwę np. zwierzęcia, o którym myśli druga osoba, pytając ją o cechy tego zwierzęcia. Czy jest groźne? Czy pływa? Czy ma pióra? Czy mieszka w lesie? Druga osoba odpowiada na pytania **tak/nie**.
- **Zabawa w na niby** -
Dziecko wyobraża sobie i opowiada, co by było gdyby istniały wróżki, a ludzie mogliby fruwać.
Dzieci bawią się w fikcyjny sklep (bez rekwizytów) jedno jest klientem np. Jestem lekarzem, co mógłbym kupić dla siebie? Dziecko ekspedient odpowiada termometr, strzykawkę, stetoskop.
Dzieci wymyślają, czym mógłby być wybrany przedmiot np. patyk- laska, wędka, szczotka, miotła następnie demonstrują czynności wykonywane przy pomocy wymyślonych przedmiotów.

Cz. 2 Ćwiczenia rozwijające spostrzegawczość wzrokową, koordynację wzrokowo-ruchową oraz orientację przestrzenną.

Mamo, tato pomóż mi przygotować się do nauki szkolnej.

- **Oglądanie obrazków, ilustracji** - dziecko ma okazję do analizowania ich treści. Zachęcamy do opowiadania, zadajemy pytania.
- **Zapamiętywanie treści obrazka** - dziecko przygląda się ilustracji przez chwilę potem obrazek jest zakrywany dziecko opowiada, co było na obrazku. Można zadawać błędne pytania, które nie dotyczą obrazka.

- **Zabawa w Reportera** - dziecko opowiada, co widzi za oknem czy na spacerze w sklepie itp.
- **Zabawa Co się zmieniło?** - dziecko przygląda się szczegółom w pomieszczeniu wychodzi, a dorosły zmienia położenie przedmiotów. Zadaniem dziecka jest wskazać zmiany. (Stopniując trudność zmieniamy położenie na początku jednej rzeczy następnie dwóch, trzech.)
- **Znajdź różnice** - oglądanie obrazów różniących się między sobą (5-6 latek jest w stanie znaleźć do 8 różnic).
- **Układanie puzzli** - mogą to też być puzzle zrobione samodzielnie np. pocięte obrazki.
- **Zabawa w ułóż tak samo** - budowanie, układanie, konstruowanie budowli z klocków wg wzoru.
- **Szlaczki** - ozdabianie różnymi wzorami obrazków, rysowanie szlaczków, odtwarzanie ich.
- **Zabawa w tropiciela** - zabawa może być modyfikowana w zależności, co chcemy ćwiczyć. Podaje 3 przykładowe warianty:
 1. Dziecko szuka w otoczeniu figur geometrycznych np. koło - kierownica, prostokąt - stół.
 2. Dziecko szuka ukrytych przedmiotów. Rodzic kieruje dzieckiem używając lewa, prawa, góra, między np. obróć się w lewo zrób 4 kroki, spójrz na 2 półkę od góry między...
 3. Jeśli dziecko zna litery można je wyszukiwać np. w gazecie, książce za pomocą lupy.
- **Modelowanie znanych liter** - np. z plasteliny lub innych mas z drucików kreatywnych.
- **Dyktanda graficzne** - dziecko rysuje na kratkowym papierze poziome, pionowe i ukośne wg instrukcji np. *narysuj kreskę długą na dwie kratki w dół, cztery kratki w prawo, jedną kratkę do góry*. Aby powstał kontur obiektu.
- **Labirynty** - wyszukiwanie drogi i kreślenie jej, aby dotrzeć do celu.
- **Zabawa, w co kryje się na obrazku?** - czyli kolorowanie obrazka wg kodu (instrukcji)

- **Wykonywanie rysunków konturowych** - np. kopiowanie przez kalkę odrysowywanie obrazka następnie kolorowanie lub wylepianie plasteliną wzdłuż linii konturu.
- **Opisywanie wyglądu poznanych liter** - co przypomina, do czego jest podobne - do jakich obiektów w rzeczywistości. U - jak ul bez dachu. Utrwalanie liter poprzez ich opisywanie tj. zagadki, czyli *zgadnij, o jakiej literze myślę...*

Cz. 3 Propozycje ćwiczeń rozwijających spostrzegawczość słuchową oraz koordynację słuchowo-ruchową.

- **Zabawa w echo** - powtarzanie rytmu podawanego przez dorosłego poprzez tupanie, klaskanie, wystukiwanie.
- **Czyj to głos?** - rozróżnianie i naśladowanie głosów zwierząt, ptaków, pojazdów itd. Zabawę tę można urozmaicić - dziecko, mając zamknięte oczy, rozpoznawanie dźwięki dochodzące z podwórka, ulicy z sąsiedniego pokoju, a dorosły wydaje różne dźwięki pukanie w szklankę zgniatanie papieru dziecko określa kierunek, z którego dochodzi dźwięk.
- **Pisanie na niby** - budzenie świadomości u dziecka poprzez zwrócenie uwagi na to, że mowa składa się z elementów, takich jak zdania, wyrazy, sylaby, głoski. Jeżeli dziecko to zauważy, dorosły inicjuje zabawę w pisanie na niby. Czyli zaznaczanie liczby słyszanych w wypowiedzi zdań, słów oraz słyszanych w słowie sylab i głosek, poprzez rysowanie kresek tupanie, klaskanie, cięcie pasków papieru.
- **Chodzenie za głosem** - dziecko porusza się po pomieszczeniu z zawiązanymi oczami w kierunku, z którego dochodzi głos.
- **Szukanie budzika** - dziecko kierując się słuchem, szuka dzwoniącego budzika schowanego wcześniej w pokoju.
- **Język kosmiczny** - dorosły prowadzi z dzieckiem krótkie rozmowy szyfrem (w języku kosmicznym), dzieląc wypowiedziane wyrazy na sylaby lub głoski.
- **Zagadki i rebusy** - czytanie dziecku rymowanek, nauka rymowanek na pamięć, samodzielne układanie rymów, rozwiązywanie rebusów literowo-sylabowo-wyrazowo-obrazkowych. Rozwiązywanie prostych krzyżówek.
- **Wykonywanie rysunku do wiersza dzielonego na sylaby** - Każdej sylabie odpowiada jedna kreska. (taki płatek) mysz/ka ma/ła ser/ka chcia/ła, a/le ma/ma jej nie da/ła.
- **Zabawy ze słowem**
Wymienianie wyrazów zaczynających się od określonej sylaby lub głoski. (Nagłos)

- Wymienianie wyrazów kończących się na określoną głoskę lub sylabę. (Wygłos)
- Tworzenie łańcuchów słownych np. kura, Atlas, Seler, **R**adio, **O**gon....
- Wyczarowywanie nowych wyrazów poprzez dodanie, odjęcie lub wymię sylaby czy głoski. Np. ku - **ra** → ku - **la** → ku - **na**
 ra - **ta** → ra - **sa** → ra - **ma** → ra - **nek**
ma - ta → **wa** - ta → **kra** - ta →
 so - **k** → so - **s** → no -**s** → no - c, pie -**c** → pie -**s**
- Tropienie słów w wyrazach np. **l**aska, **r**akieta, deser

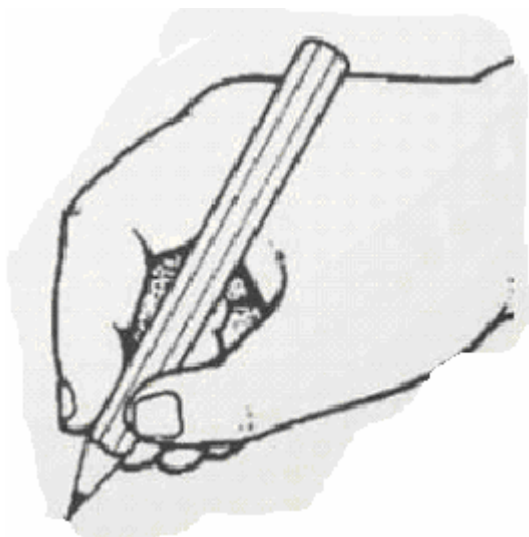
Przygotowanie do nauki pisania.

Pisanie jest procesem złożonym i powstaje w ścisłym związku z rozwojem wielu funkcji oraz sprawności. Zdolność do nauki pisania uzależniona jest od ogólnego poziomu sprawności ręki dziecka, orientacji przestrzennej, lateralizacji, (czyli przewaga jednej strony lewej lub prawej) spostrzegawczości wzrokowej, koordynacji wzrokowej, pamięci wzrokowej i ruchowej.

Dziecko rozwija sprawność manualną w toku wykonywania różnych działań. Do tych działań należą między innymi wycinanie, wydzieranie, ugniatanie, lepienie, nawlekanie, rysowanie, malowanie czy zabawy konstrukcyjne, czyli łączenie ze sobą różnych elementów/klocków. W tej informacji przedstawię Państwu najważniejsze zasady prowadzenia ćwiczeń graficznych.

Zasady prowadzenia ćwiczeń graficznych:

- Konieczna jest prawidłowa postawa ciała. Czyli dziecko siedzi prosto z nogami upuszczonymi w dół (nogi dziecka nie mogą być zawinięte pod pupę)
- Prawidłowy chwyt ołówka

- Ćwiczenia graficzne najlepiej wykonywać dobrze zatemperowanym ołówkiem. Łatwo jest zetrzeć gumką popełniony błąd.
 - Jeżeli wzór jest zbyt trudny, początkowo należy stosować rysowanie na niby tj. palcem w powietrzu, po stole, na plecach.
 - Pierwsze wzory należy kreślić na powierzchni bez linii. Wprowadzenie linii następuje na wyższym etapie nauki pisania. Wymaga to od dziecka podzielną uwagę. Musi odtworzyć dany wzór jednocześnie trzymając się w liniaturze,
 - Należy zwrócić uwagę na prawidłowy kierunek odwzorowywania- **od lewej strony do prawej.**
 - Kreślenie linii powinno przebiegać w odpowiednim kierunku:
Linii poziomych - **od lewej do prawej**
Linii pionowych i ukośnych - **z góry na dół**
Koła - **w kierunku przeciwnym do ruchu wskazówek zegara.**
- Jeśli dziecko podejmuje próby pisania preferowane są litery pisane - należy też wracać uwagę na właściwy kierunek pisania.
- Aby kształtować umiejętność płynnego pisania, należy zachęcić dziecko do rysowania wzorów w sposób ciągły, bez częstego odrywania dłoni od kartki.

Dzieci leworęczne, a nauka pisania.

Dzieci wykazujące przewagę lewej strony nad prawą mogą napotkać większe trudności podczas nauki pisania. W celu zminimalizowania tych trudności opisujemy wskazania dotyczące postawy dziecka leworęcznego podczas pisania i rysowania.

- Obie stopy oparte o podłogę, a przedramiona na stół, plecy wyprostowane (linia kręgosłupa pionowa, głowa i górna część tułowia nieodchylone od tej osi).
- Tułów nie opiera się o stolik, lecz znajduje się w pewnej odległości, by zapewnić swobodę ruchów rąk.
- Dłoń wraz z nadgarstkiem stanowi przedłużenie przedramienia, a ich ułożenie jest prostopadłe do liniatury zeszytu.
- Siedząc przy stoliku dziecko powinno mieć „sąsiada” po swojej prawej stronie.
- Światło pada na kartkę z przodu lub od strony prawej.
- Kartka powinna znajdować się w pewnej odległości od dziecka (przesunięta od brzegu stolika), by możliwe było oparcie na stoliku całego przedramienia piszącej ręki.
- Kartka ukośnie (lewy górny róg skierowany ku górze, zaś prawy ku dołowy), kąt nachylenia dziecko reguluje dowolnie, co pozwala mu śledzić zapis i nie zamazywać tekstu.
- Chwyt ołówka jak u osób prawo ręcznych, czyli - około 2 cm od kartki, w trzech palcach, Pomiędzy kciukiem, wskazującym i środkowym palcem.

Przygotowanie do nauki matematyki - propozycje ćwiczeń i zabaw.

Matematyka uważana przez niektórych za królową nauk jest niezmiernie ważna w naszym życiu. Już w przedszkolu kształtujemy podstawowe pojęcia matematyczne jak np. wielkość, długość, masa, ciężar. Dziękując z się z Państwem doświadczeniem i wiedzą przygotowałam 8 kluczowych punktów, w których wyjaśniłam, w jaki sposób przygotować dziecko do nauki matematyki oraz kiedy poznać, że dziecko jest już gotowe do podjęcia nauki w szkole.

- Dobrze jest, kiedy dziecko zachęcane jest do przeliczania. W takim przypadku nie należy ograniczać liczby obiektów do przeliczania, lecz podpowiadać liczebniki. Zwracając uwagę na prawidłowości, których trzeba przestrzegać przy liczeniu. Np. liczone obiekty należy wskazać lub dotykać i wypowiadać równocześnie kolejny liczebnik, dbając o to, aby żaden przedmiot nie został pominięty, ani policzony dwa razy.

- Należy zachęcać dziecko, do określania ile jest przedmiotów po przeliczeniu. Uświadamia się mu wówczas, że ostatni z wypowiedzianych liczebników oznacza liczbę liczonych przedmiotów, dlatego ma specjalne znaczenie.
- Należy podjąć próby dodawania i odejmowania - najpierw na konkretach, czyli liczmanach (moją posłużyć za nie dowolne przedmioty), potem palcach i wreszcie w pamięci.
- Można wspólnie ustalić, w którym zbiorze jest więcej, a w którym mniej przedmiotów, czyniąc to na różne sposoby np. łączenie w pary, przeliczanie.
- Można wzbogacić doświadczenia w zakresie pojęcia stałości ilości poprzez skierowanie świadomości dziecka na badanie, czy zmiany w układzie różnych przedmiotów (zmiana miejsca) w zbiorze mają wpływ na ich liczbę w tym samym zbiorze? Należy przy tym pamiętać, aby to dziecko dostrzegło, że takie zmiany nie mają wpływu na liczbę elementów. Takie sytuacje można stworzyć, np. podczas nakrywania stołu. Dziecko samo doświadcza, że 4 krzesła = 4 talerze = 4 szklanki = 4 łyżki niezależnie od nich ułożenia. Sadzenie kwiatów - tyle doniczek ile kwiatów. Tyle dołków, co sadzonek krzewów itp.
- Dziecko może rozwijać pojęcie stałości długości poprzez codzienne doświadczenia, badanie problemu stałości długości przez obserwowanych przekształceniach np. zwinięcie motka wełny w kłębek, czy paska papieru w rulonik. Nie zmienia się ich długość. Podobnie można rozwijać pojęcie stałości masy i objętości. Np. przekształcanie kuli plasteliny w wałeczek lub placek tylko pozornie zmienia ilość. A w rzeczywistości jej tyle samo.
- Obiekty można porządkować poprzez szeregowanie, czyli tworzenie konkretnych serii wg przyjętego kryterium np. układanie obiektów wg wielkości najmniejszy - największy, największy - najmniejszy, koloru najjaśniejszy - najciemniejszy, najciemniejszy - najjaśniejszy, grubości tj. najcieńszy - najgrubszy, najgrubszy - najcieńszy, długości tj. najdłuższy, najkrótszy - najdłuższy, najdłuższy - najkrótszy. Dziecko układa przedmioty rosnąco lub malejąco, a po wskazaniu jednego w rzędzie potrafi wskazać te, które są od niego mniejsze i te, które są większe.
- Sukcesy stanowią siłę napędową do działania - nie tylko dla dzieci, ale również dla dorosłych. Jeśli więc nie dostarczy się dziecko drobnych sukcesów podczas

zabawy i nauki, maluch zacznie wierzyć w swoją nieudolność. Nauka stanie się dla dziecka przykra nudząca, będzie dla niego źródłem stresu. Podstawową zasadą rozwijania gotowości szkolnej dziecka jest dbanie o to, aby w czasie ćwiczeń przeżywało sukcesy. Doświadczeni sukcesu umacnia w dziecku poczucie własnej wartości oraz wiarę w powodzenie, dzięki czemu dziecko chętnie podejmuje nowe zadania. Jednocześnie ważna jest, aby dziecko uczyło się przeżywać niepowodzenia nie jako porażkę, ale jako problem do rozwiązania. Każda sytuacja trudna jest dla dziecka wyzwaniem. Umiejętność radzenia sobie z konkretną trudnością/sytuacją, podejmowania wyzwania może się okazać przydatna w szkole. Dziecko, które rozwinęło tę umiejętność, chętnie wykonuje zadania (nawet mimo trudności), stara się doprowadzać swoją pracę do końca i cieszy się z uzyskanego rezultatu. Taka postawa dziecka jest dowodem, że dojrzało ono do podejmowania systematycznego wysiłku umysłowego. Jest, zatem gotowe do nauki w szkole¹.

¹ *Przedszkolak książka dla nauczycieli i rodziców*, (red.) W. Papugowa, Kraków 2019.